

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

De tertio

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

III. Ex hostium confusione & erubescantia, hinc Evangelista: Et audientes, mirati sunt, & relicto eo, abierunt.

Verè enim Salomo: Frustrà jactur rete ante oculos pennatorum, Prov. 1. v. 17. Ut enim volucres non advolant, quando rete explicari vident: Sic nec Servatoris oculis perspicacissimis astutæ hostium suorum machinæ abstruse erant: sunt enim multò plus lucidiores ipso Sole: & vident omnia quæ homines agunt, Sir. 23. v. 28. idèd laqueis suis ipsum irretire non potuerunt: sed ipsi in operibus manuum suarum comprehensi sunt, Psal. 9. v. 17. & in foveam inciderunt, quam Domino foderant, Prov. 26. v. 27.

Hoc ita praludium fuit victoriæ gloriosissimæ, quam deinde Christus in Passione suâ reportavit: ubi quidem insidias serpentis, calcaneo structas expertus est: sed caput ejus contrivit, Gen. 3. v. 15. & victos tuos emisit de puteo, in quo non est aqua, Zach. 9. v. 11.

Sapores Valerianum Imperatorem, infensissimum Christianorum hostem scabellum pedum adhibuit, & Christianos ab ejus tyrannide liberavit.

Tamerlanes Rex Tartarorum, Bajazetem Turcarum Imperatorem, sanguinarium Tyrannum, in caveâ ferreâ circumduxit.

Sic & Christus peccatum, mortem, Diabolum & infernum in Passione sua sibi subjugavit, & scabellum pedum constituit, hinc metu eorum soluti, cum Paulo præclarum illud *ὁμιλιον* insonare possumus: Ubi est mors stimulus tuus? Ubi tua inferne, victoria? 1. Cor. 15. v. 55. Propter nos enim mortuus est, propter nos resur-

rexit, propter nos in cælum ascendit, & de cælo redibit, ut fideles suos in habitatione pacis introducat, Esa. 32. v. 17. ubi cum Christo regnabunt mille annos, i. e. in æternum, Apoc. 20. v. 4.

De Tertio.

Restat *Cautela*, quæ tribus absolvitur Regulis, ut sunt

I. *Veritati stude*. Pharisei & Scribæ in Christum odio acerrimo flagrant, attamen testimonium ipsi vel Inviti impertiri coguntur, quod verax sit.

Nos quoque operam demus, ut hoc elogium reportemus. Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo? qui ingreditur sine macula, & operatur justitiam, qui loquitur veritatem in corde suo, ait David, Psal. 15. v. 4.

Hæc ejusmodi virtus est, quâ tota S. S. Trinitas delectatur. Deus Pater, est Deus veritatis, Psal. 31. v. 6. qui veritatem custodit in seculum, Psal. 146. v. 6. Impossibile enim est, eum mentiri, Hebr. 6. v. 18.

Deus Filius est veritas ipsa, Joh. 14. v. 5. qui idèd in mundum venit, ut testimonium perhibeat veritati, Joh. 18. v. 37. Esa. 45. v. 23.

Deus Spiritus sanctus est Spiritus veritatis, Joh. 16. v. 26. ejusque verbum per quod gignit nos voluntariè, ut simus primitiæ creaturarum ejus, est verbum veritatis, Jac. 1. v. 18.

Quod si igitur aliquando societatem habituri sumus, cum Patre, Filio & Spiritu sancto, 1. Joh. 1. v. 3. veritati studeamus oportet, quæ sola homines Deo proximos

facit, ut Pythagoras dixit. Hinc Zach. 8.
v. 16. Eph. 4. v. 25.

Fiat hoc

1. *In Choro.* Ecclesia enim est civitas
veritatis, Zach. 8. v. 3. idè æquum est, ut
quos speculatores ejus Deus constituit,
Ezech. 3. v. 17. veritati studeant, cum Da-
vide orantes: Emitte lucem tuam, & ve-
ritatem tuam, ipsa me deducant in mon-
tem sanctum tuum, Psal. 43. v. 3. 2. Cor. 13.
v. 8. Sir. 4. v. 33.

2. *In Foro.* Pulcherrimum enim orna-
mentum est, quando in Magistratu con-
stituti juxta justitiam & veritati student, &
id sanctè observant, quod polliciti sunt.
*Esti veritas toto mundo exulet, apud Imperato-
rem consistere debet,* dixit Imperator Caro-
lus V. cum in Comitibus Ratisbonensibus
quidam ipsi autores essent, ne salvum con-
ductum Luthero promissum servaret.

3. *In Toro.* Nam in Jesu Christo veri-
tas, Eph. 4. v. 21. nemo proindè defraudet
proximum injusta ulna, mensura & ponde-
re: sed trutinam veritatis cordi appendat,
& quæ vult, ut faciant sibi homines, eadem
& illis faciat, Matth. 7. v. 12. Imprimis
verò promissa incorruptè servet, nisi ver-
bum Dei & conscientia obsint. Nam la-
bium veritatis firmum manet in perpetu-
um, Prov. 21. v. 19.

II. *Fide, sed cui, vide.* Hic Pharisæi ver-
bis lenocinantibus & ad gratiam compa-
ratis utuntur: cor autem eorum felle in-
fectum est, quò eò liberius Christus animi
sensa proferat, & in discrimen adducatur.
Sed Christus ipsis non fidet, sed ait: Quid
me tentatis, hypocritæ!

Sic adhuc multæ sunt insidiæ dolosi,

Sir. 11. v. 32. idè opera navanda est, ut ser-
pentinus oculus, sit in columbino corde,
Matth. 10. v. 10.

Cato sapiens ille Ethnicus filium suum
ita instruit:

Qui simulat verbis, nec corde est fidas
amicus,

Tu quoque fac simile, sic ars desudatur
arte,

Id est vulpinari cum vulpibus. Verum id
verbum Dei non docet nos: sed quando
astutias in proximo animadvertimus, idè
eum verbis blandis reprehendamus, sicut
Saulen David, 1. Sam. 24. v. 13. interea
sinceritati studentes, ut beneficientes ob-
mutescere faciamus, insipientium homi-
num ignorantiam, 1. Petr. 2. v. 15.

Exempla sinceritatis sunt Jacob, ideo-
que Deo commendatus, Genes. 25. v. 27.
Jobus, quem Deus ipse hoc encomio ma-
ndat, quod fuerit simplex, & rectus, ac ti-
mens Deum & recedens à malo. Super
quo Beda scribit: Simplex per innocen-
tiam mansuetudinis, rectus per cautelam
discretionis: simplex, quia nullum læ-
dere, omnibus vero prodesse desiderabat,
rectus, quia se à nullo corrumpi permette-
bat, Job. 1. v. 1.

David, hinc ait, 1. Chron. 30. v. 17. &
Psal. 25. v. 21. orat:

Simplicitas rectumque tuum, me Chri-
ste, gubernet.

Horum vestigijs insistamus, nec inter illos
simus, de quibus David ait: In corde &
corde locuti sunt, Psal. 12. v. 3. Nam
qui operit odium fraudulenter, revelabi-
tur malitia ejus in cætu, Proverb. 26.
v. 26.

Impri-

Imprimis verò caveamus nobis à subdolis illis, ne ab ipsis decipiamur. Siracides ait: Fauces contingunt cibum feræ, & cor intelligens verba mendacia, c. 36. v. 21.

Hoc & nos facientes, probemus Spiritus, 1. Joh. 4. v. 11. Indicia manifestat Salomo, Prov. 6. v. 13. 14. quæ quando in hoc vel illo perspicimus, caveamus: si enim invenerit tempus malefaciendi, malefaciet, Sir. 19. v. 25.

Maximè verò à commercio eorum abstinemus, ubi necessitas non flagitat: Ab impiis enim egredietur impietas, 1. Sam. 24. v. 14. quin & verba nostra in libra examinando ponderemus, ne in illis nos capiant, Sir. 28. v. 29. c. 27. v. 26.

III. *Iustitiam cole.* Cum ipsi numisma offerrent, in quâ imago Cæsaris impressa erat, quærit ex illis: Cujus est hæc imago & inscriptio? respondebant illi: Cæsaris, Rectè ait Servator, respondistis. Quia igitur utimini monetâ, Cæsaris inscriptionem habente, hoc ipso Cæsari vos subjectos esse, agnoscitis, ideoque nec censum ei denegabit. Date ergo Cæsari, quæ sunt Cæsaris, & Deo quæ sunt Dei.

Hic ergò debitum nostrum observandum,

1. *Ergà Magistratum terrestrem,* quem Christus primo loco ponit, non quod illum supra Deum evehere velit: firmum enim manet effatum Petri: Deo magis obediendum, quàm hominibus, Act. 5. v. 29. Quod verò primò mentionem Cæsaris facit, ideo fit, quia legati de Cæsare ejusque censu quæsi verant, ideo res ipsa postulabat, ut ipsis responsionem redderet. Ubi notanda,

1. *Imperativi consideratio.* Date Cæsari. Hinc nemo se excludere potest, Omnis anima potestatibus supereminentibus subdita sit, ait Paulus, Rom. 13. v. 1.

2. *Specifica declaratio,* cui dandum, nempe Cæsari, qui tùm erat Tiberius: intelligitur autem sub hoc nomine quilibet Magistratus, sive excelsus sit sive humilis, fidelis, aut infidelis, clemens aut tyrannicus. Deus enim quandoque Regem in ira suâ largitur, 1. Sam. 8. v. 6. seqq. à cujus subjectione tamen subditi nullatenus excluduntur, 1. Petr. 2. v. 18. Jer. 27. v. 7.

3. *Necessaria limitatio,* quam Servator exprimit, inquit: Date Cæsari, quæ sunt Cæsaris.

Cæsaris sunt, quæ Deus ipsi permisit & destinavit, nempe: *Denarius internus,* amoris & reverentiæ, ut Christiani subditi Magistratum ordinarium diligant, timeant & honorent, & ex amore, timore & reverentia ei obedientiam præstent. Nam qui timent Dominum, Rector illorum in honore, Sir. 10. v. 24. Deindè *Denarius externus,* census & tributi. Hoc enim judicium Regis, 1. Sam. 8. v. 11. ut ei largiaris, quæ ad sustentationem ejus pertinent, Rom. 13. v. 2.

At conscientia Magistratus imperare nequit, ideo hîc cavendum est, ne illam quoque Magistratu prostituas, & Deum ad iram provoces. Cæsari debeo militiam; dixit Dux Mauritius, Deo Conscientiam. Si peccaverit vir in virum, tum judicant Dii: Si autem in Dominum peccaverit vir, quis orabit pro eo? 1. Sam. 2. v. 25.

2. *Ergà Magistratum caelestem.* Date, ait Christus, Deo, quæ sunt Dei. Hoc pal-

palmarium est. Ipse enim Rex Regum, & Dominus Dominantium, 1. Tim. 6. v. 15. qui nos principio ad imaginem suam creavit, Gen. 1. v. 27. & per Christum, postquam per peccata amissa est, Luc. 15. v. 9. in nobis eam reparavit, 2. Cor. 3. v. 18.

Quando alias Imperator, vel alius terrenus Princeps cuilibet imaginem suam donat, id pro peculiari gratiæ indicio habetur: Quando magis nostrum erit, grato animo agnoscere, quod Rex cæli non modo imaginem suam exterius nobis appendit: sed cordi indidit, ut genus ejus simus, Act. 17. v. 18. & indes divinae naturæ confortes efficiamur, 2. Petr. 1. v. 4.

Sicut igitur imago Cæsaris, quam Judæorum numisma præsentabat, indicium erat Judaicæ subjectionis: Et nos imaginem Dei, quam animæ nostræ impressit, ita geramus, ut nos ad cultum & reverentiam erga Deum instiget.

Christus quaerit: Cujus est imago & superscriptio? Ita memineris velim, mi Christiane! te anima præditum esse immortali, & te ipsum quaere: Cujus est imago & superscriptio? Nonne imago Creatoris tui? Nonne imago Redemptoris tui? Nonne imago Sanctificatoris tui? Utiq; imago Dei Creatoris tui, ipse enim fecit te, & non tu ipse te, Psal. 100. v. 2. Utiq; imago Dei Redemptoris tui, pretio enim emit te magno, 1. Cor. 6. v. 20. Utiq; imago Dei Sanctificatoris tui, qui in te operatur & velle & perficere, Phil. 2. v. 13. Da igitur Creatori, Redemptori & Sanctificatori tuo, quo illi obstringeris.

Debes ipsi cor tuum, da ei hoc, cum Regio Psalte orans: In unicum hoc dirige cor

meum, ut timeat nomen tuum, Psal. 86. v. 11.

Da illi linguam tuam, Eph. 5. v. 4. Psal. 19. v. 17. Phil. 4. v. 8. Matth. 12. v. 36.

Da illi aures tuas, Prov. 1. v. 11. Psal. 126. v. 7. Sir. 3. v. 31.

Da illi oculos tuos, Sir. 9. v. 5. 6. seqq. Psal. 121. v. 1. Psal. 25. v. 16. seqq.

Da illi manus tuas, 1. Thess. 4. v. 6. Eph. 4. v. 28.

Da illi pedes tuos, Prov. 1. v. 16. Psal. 119. v. 1. Prov. 16. v. 13.

Debes illi animam & corpus & omnes interiores & exteriores facultates, totum te ergo ipsi consecra dicens: Domine Jesu, tibi vivo, tibi morior, sum tuus vivus & mortuus. Ipse est Creator tuus, tu veritas ejus; Ipse Redemptor tuus, tu mancipium ejus; Ipse Sanctificator tuus, tu famulus ejus. Ergo servi ei, ama eum, cole, & time eum: sic te vicissim ut servum suum alet, defendet, sustentabit, hic temporaliter, omni necessitate, quoad corpus & animam, & aliquando lætabili hac voce compellabit: Euge bone serve, Matth. 25. v. 23.

Moneta nullibi in majori pretio, quam ubi impressa est: Ita anima nostra à Deo est, qui eam primitus Adamo inspiravit, Gen. 2. v. 7. hanc igitur Deo fideliter commendemus, & ille eandem velut bonum depositum servabit in diem illum, 2. Tim. 1. v. 12. adsumpturus in manum suam, ubi non tanget illam tormentum mortis, Sap. 3. vers. 1. Id quod nobis Deus ex gratia largiri dignetur per Christum, Amen.

